

Juha Poutiainen

Kuva: Viimeinen käynti Raumalla, RMM

Pirkko Nurmisen viimeinen matka

Keskikesällä -66 sain ensimmäisen messikallen jobini Haminasta tähän vanhaan höyrylaivaan. Se oli niitä laivoja, jotka kävivät yleensä Suomessa vain kesäisin, talvet oltiin ulkona jäiden takia. Niin oli nytkin, runsaassa täkkilastissa lähdimme viemään pitkää tavaraa kohti Lontoota. Ekalla reissulla kaikki oli tietysti uutta ja ennen näkemätöntä. Surrey Dockassa oltiin jokunen viikko, siinä se kaupunki tuli nähdyksi, lähinnä Merimieskirkko sekä alueen lähikapakat. Kalja maistui jo silloin, ja vaikka olin alaikäinen, eivät paikalliset baarimikot välittäneet asiasta.

Takaisin Suomeen ja Turkuun tokkaan, valmistautumaan koko talven kestävä reissua varten. Telakoinnin jälkeen oli vuorossa pitkän puutavaran lastaus Leningradissa. Kesti taas jonkun viikon saada korkea täkkilasti valmiiksi. Aikanaan sekin tuli, ja matka kohti Persianlahtea alkoi. Olimme matkalla Basran kaupunkiin, joka sijaitsi jonkinlaisen matkan päässä lahden rannikolta sisämaahan. Lienee raunioina koko kaupunki nykyään. Ohimenessämme kävimme lähellä Hankoa, jossa otimme provianttia ja päästimme kesämestarit, ykkösen ja kakkosen, eli Leinosen Paten ja Halmeisaaren Eskon jatkamaan opintojaan. Sama luotsivene toi Birger Janssonin ja Vilenin tilalle.

Muita vaihtoja ei muistaakseni tehty, ja tällä porukalla jätettiin kotimaan rannat sillä mielellä, että ensi keväänä tavataan. Kippari oli vakituinen, Korhosen Topi Kuopiosta, junkkina hänen oma poikansa Risto, joka joutui välillä tulkiksi, kuten tilanteessa, jossa Topi tilasi ”mualia ja lääkkeitä”, Risto kertoi, että se tarkoittaa maalia ja lääkkeitä. Porukasta sen verran, että pyssässä oli naiskokki jonka nimen olen unohtanut sekä Pousin Sirkka emäntänä. Itse olin uffarikallena. Perämiehistä sen verran, että molemmat, siis heitä oli vain kaksi, olivat jo eläkeiän saavuttaneet tai ainakin niillä main. He kuitenkin ajoivat koko ajan 6/6 vahtia ja matkat pitkiä, siis Heinon Uno ja Vuoren Vili.

Viimeksimainitulla paloi Pall Mall lähes ympäri vuorokauden, ja käveli prykällä ympyrää puoli vuorokautta, eikä nukkunut paljon jalkasärkyjensä takia. Vanhat miehet vanhassa laivassa, olivat muistaakseni viimeistä reissua heittämissä, vanhoja Nurmisen miehiä molemmat kuten siiffikin, Katajavuoren Olli, jonka kuulin seilanneen vielä Finnlinesillä tämän reissun jälkeen. Samoin olivat pitkäaikaisia Nurmisen miehiä dunkki Vepsäläisen Aake ja Kivimaan Topi lämmittäjänä.

Hiljaa puksuteltiin kohti Suezin kanavaa, säät alkoivat suosia jo Välimerellä kuten loppukesästä kuuluikin. Kanava ajettiin convoissa läpi ja matka jatkui alas Punaistamerta pitkin. Tässä vaiheessa aloitettiin myös suolatablettien syönti, jotta saatiin vähän hivenaineita hikoilua vastaan. Adenissa, Punaisenmeren alapäässä bunkrasimme redillä ja saimme jokainen rokotuksen koleraa vastaan. Siitä jatkuikin Arabian niemimaan kiertäminen kelien yhä lämmitessä. Nuoriso, kallet ja junkit olimme jo aikoja sitten raahanneet patjat ja tyynyt täkkilastin päälle ja nukuimme siellä. Alaslaskettujen puomien ja täkkilastin väliin mahtui hyvin, pressusta sai vielä aurinkosuojankin.

Niemimaa tuli kierrettyä ja Irakin rannikko tuli vastaan, sitten jatkoimme melkoisen matkan jokea sisämaahan Basran kaupunkiin. Kului monia viikkoja puutavaralastin purkamiseen, mutta lisää aikaa meni runsaasti myös sen aikaiseen lastaukseen. Vapaa-aikaa oli, kun olisi vaan tiennyt mitä sillä tekisi. Viikonloppuisin ajeltiin paikallisilla takseilla eli komeilla Amerikanraudoilla ympäriinsä, ilmeisesti eri nähtävyyksiä katsomassa, hinta oli mitätön, vaikka istuttiin takapenkillä tuntikausia. Muistan, että joskus eksyttiin paikallisiin elokuviin, jotka näytettiin ulkoilmateatterissa, paikallisilla oli vielä polkupyörät katsomossa, meillä ei ollut.

Seuraava orderimme oli lastata täällä vehnälasti Saudi Arabiaan, siis Jeddaan, niemimaan toiselle puolelle, Punaisenmeren rannalle. Siellä taas viikkoja redillä, laivoja oli paljon, mutta meidän odotusaikaa kuulemma lyhensi se, että lastina oli vehnää. Taisi päästä patongit loppumaan. Iltaisin maleksittiin kaupungilla ja katseltiin paikallista elämänmenoa, kun joku sai vinkin, että lentokentän ravintolasta sai olutta. Siis sinne. Tutun nimistä litkua saatiin, etiketissä luki jo ”non alcoholic”, se lienee ollut pelkkää pilsneriä ja niin pahaa, ettei sitä voinut juoda kukaan. Vesipoikana oltiin oltu ja oltiin edelleen. Kuultiin myös, että seuraava kohteemme olisi Quseirin kaupunki Egyptissä, sieltä fosfaattilasti Espanjaan, joka piristi mieliä kummasti. Kuulimme, että laiva on myyty, ja pyrimme saamaan sen Suomeen ennen jaitä, joka onnistuikin.

Kun olimme siftanneet Egyptin puolelle, laiva kiinnitettiin poijuihin, ja elevaattori tai joku kuljetin alkoi työntää lastia ruumaan. Lastauksen alettua tuli yhtäkkiä voimakas hiekkamyrsky, jonka vaikutuksesta ahterin trossi katkesi ja laivan kylki hankasi elevaattorin kivijalkaa vasten sillä seurauksella, että konehuoneen kohdalle tuli reikä. Onneksi niin lähelle vesirajaa, että laivaa kallistamalla pysyttiin kuivilla ja ajamaan Suezille tokkaan. Slagsidassa menttiin ja kuivatelakkaa ei ollut, mutta sementtiarkku saatiin kuitenkin tehtyä ja taas oltiin seilauskunnossa. Takaisin etelämmäksi lastaamaan, ja kaikki oli taas hyvin. Paitsi Kippari, Korhosen Topi, joka sairastui ja lensi Egyptistä Suomeen saamaan hoitoa. Tilalle tuli uusi eläkeläiskippari, joka antoi ulosvientiäkin Suezilla. Tupakat alkoivat ollakin jo vähissä, piti oikein säännöstellä. Viinon loppumisesta oli kulunut jo niin kauan, ettei kukaan muistanut. Muistan hyvin sen iloisen filingin, joka oli messi-kallen hytissä, kun Sepot Viljanen ja Halava istuivat punkanreunalla kaljapullon kanssa.

Malagaan saavuttiin, lossattiin ja päästiin taas Eurooppalaiseen elämänmenoon mukaan. Jouluna siirryttiin Casablancaan lastaamaan, mukana oli yksi suomalainen työhyryläinen matkalla Suo-

meen, mutta eräänä aamuna huomattiin, että haalarit ja saappaat oli kaijalla ja mies hävinnyt. Sen pituinen se. Fosfaattilastissa seilattiin pahassa säässä kohti Suomea, siellä oli jäätilanne vielä sellainen, että päästiin Raumalle lossaamaan. Tuli Kreikan pojat ja veivät laivan, jonka uudeksi nimeksi tuli tietääkseni Rauma.

Se oli Pirkon viimeinen matka Suomen lipun alla.

Näitä muisteli Juha Poutiainen

Valokuvat:

1. Kirjoittaja Persianlahdella v.-66
2. Kipinä Seppo Lehti makuusalonkimme päällä

